«دنیای اقتصاد» ساختار و عملکرد اتاق بازرگانی مشترک ترکیه و کره‌جنوبی را بررسی می کند

تجارت استاد و شاگرد

اتاق بازرگانی ترکیه و کره به عنوان یک نقطه تلاقی فرهنگی و تجاری میان دو کشور، به دنبال تقویت و گسترش روابط تجاری میان ترکیه و کره‌جنوبی است. اتاق ترکیه و کره، از طریق ارتقای ارتباطات اقتصادی و ایجاد فضایی برای درک بهتر از بازارها و نیازهای هر کشور، نقش مهمی در تسهیل روابط میان دو کشور ایفا می کند. این نهاد با بهره گیری از تجربیات و شبکه‌های موجود در هر دو کشور، به دنبال کمک به رشد و شکوفایی همکاری‌های دوجانبه است.

دنیای اقتصاد روابط میان ترکیه و کره‌جنوبی نمونه‌ای برجسته از همکاری‌های دوجانبه‌ای است که بر پایه احترام متقابل، اشتراکات تاریخی و منافع مشترک شکل گرفته است. این روابط از زمان شناسایی رسمی کره‌جنوبی توسط ترکیه در سال ۱۹۴۹ میلادی آغاز شد، اما پیوند واقعی میان دو ملت در جریان جنگ کره شکل گرفت؛ زمانی که ترکیه با اعزام تیپ نظامی خود، نه تنها حضوری نظامی بلکه نقشی انسانی ایفا کرد. فداکاری‌ها و حمایت‌های مردم ترکیه در این دوران، تصویری ماندگار از «برادری خونی» در ذهن مردم کره‌جنوبی به جا گذاشت و به یکی از پایه‌های احساسی و فرهنگی روابط دوجانبه تبدیل شد. در طول دهه‌های بعد، این ارتباط اولیه به‌تدریج به همکاری‌های رسمی و ساختاری در سطوح سیاسی و دیپلماتیک بدل شد. از برقراری روابط دیپلماتیک در سال ۱۹۵۷ میلادی تا ارتقای آن به سطح شراکت راهبردی در سال ۲۰۱۲، دو کشور همواره تلاش کرده‌اند ارتباطات خود را گسترش دهند.

حضور فعال در مجامع بین‌المللی همچون سازمان ملل و گروه G20، نشان از همسویی سیاسی و دیدگاه‌های مشترک این دو کشور در عرصه جهانی دارد. بعد اقتصادی روابط ترکیه و کره‌جنوبی در سال‌های اخیر رشد چشمگیری داشته و به یکی از ارکان اصلی تعاملات دو کشور تبدیل شده است. امضای توافق‌نامه تجارت آزاد در سال ۲۰۱۳، گامی تعیین کننده در تعمیق این همکاری‌ها بود. با الهام‌گیری ترکیه از الگوی توسعه اقتصادی کره‌جنوبی و ایجاد نهادهایی چون کمیته مشترک اقتصادی و شورای کسب و کار ترکیه-کره، بستری برای ارتباط نزدیک‌تر بخش خصوصی دو کشور فراهم شده است. شرکت‌های کره‌ای بزرگی همچون سامسونگ، ال‌جی و هیوندای از دهه ۸۰ میلادی به بعد، سرمایه‌گذاری‌های گسترده‌ای در ترکیه انجام داده‌اند و نقش مهمی در پیوند اقتصاد ترکیه با زنجیره ارزش جهانی ایفا کرده‌اند. در سال ۲۰۲۲ میلادی، حجم تجارت این دو کشور، بیش از ۹ میلیارد دلار بوده که از این میزان بیش از ۷٫۷ میلیارد دلار کالا از کره‌جنوبی به ترکیه و بیش از ۱٫۳ میلیارد دلار از ترکیه به کره صادر شده است. افزون بر تجارت و سرمایه‌گذاری، پروژه‌های مشترکی در حوزه‌های زیرساختی و دفاعی نیز تعریف شده‌اند که نشان‌دهنده هم‌افزایی فناورانه و صنعتی میان دو کشور است. همزمان، تفاهم‌نامه‌های گسترده در زمینه‌هایی چون فناوری، آموزش و گردشگری به تقویت بیشتر این رابطه کمک کرده‌اند.

پیشینه اتاق مشترک بریتانیا و ترکیه

اتاق بازرگانی ترکیه در کره‌جنوبی (TurkCham Korea) یک نهاد غیرانتفاعی خصوصی تازه‌تاسیس است که در سال ۲۰۲۳ میلادی به طور رسمی آغاز به کار کرد. ماموریت اصلی این اتاق فراهم کردن بستری برای ارتباط و همکاری متقابل فعالان اقتصادی دو کشور است؛ به نحوی که وب‌سایت رسمی TurkCham بر «تشویق رشد و ایجاد ارتباطات مستحکم بین جوامع تجاری ترکیه و کره و تقویت مناسبات اقتصادی-اجتماعی» دو کشور تاکید می کند. ساختار حاکمیتی اتاق مبتنی بر هیات‌مدیره‌ای است که ریاست آن را «متین آتالان» بر عهده دارد؛ از دیگر اعضای ارشد اولیه می‌توان به «رسپ آکون» و «کینیونگ کانگ» (به ترتیب نایب‌رئیس اول و دوم) و «مهمت گورولکان» (خزانه‌دار) اشاره کرد. از سال‌های آغازین فعالیت، اتاق بازرگانی ترکیه در کره، با برگزاری نشست‌های شبکه‌سازی و رویدادهای تجاری و تعامل مستقیم با بنگاه‌های کره‌ای به مرور پیشرفت کرده است؛ برای نمونه، در نوامبر ۲۰۲۴ یک گردهمایی شبکه‌سازی با حضور اعضا و علاقه‌مندان در سئول برگزار شد و در دوره‌ای دیگر نمایندگانی از گروه صنعتی «جی کی» کره برای بررسی فرصت‌های همکاری به این اتاق دعوت شدند. این نهاد به‌عنوان پلی میان بخش خصوصی دو کشور و مکمل سازمان‌های دوجانبه رسمی مانند «شورای کسب و کار ترکیه-کره» (تاسیس ۱۹۸۹) فعالیت کرده و در کل در توسعه روابط اقتصادی دو کشور نقش تسهیل کننده و توسعه‌دهنده‌ای ایفا کرده است.

مدل فعالیت اتاق

شیوه فعالیت و مدیریت اتاق بازرگانی و صنعت در هر دو کشور ترکیه و کره‌جنوبی، مبتنی بر مدل قاره‌ای یا کانتیننتال است. این مدل تحت قوانین ملی و بر پایه صیانت از منافع عمومی و همچنین توجه به منافع کارفرمایان ایجاد می‌شود. تفاوت این نوع فعالیت با مدل دولتی، در برگزاری انتخابات برای تعیین بدنه اجرایی اتاق از جمله رئیس، دبیر و... است. البته در مدل کانتیننتال انتخاب مسوولان اتاق، در حضور مقامات دولتی و با نظارت آنان انجام می گیرد، اما به هر حال اعضای اتاق، خود به طور مستقیم، هیات اجرایی را انتخاب می کنند. همچنین برخلاف مدل عمومی، در مدل قاره‌ای، اتاق حق انتخاب هیات‌رئیسه خود را دارد اما در عین حال تاثیر دولت بر فعالیت‌های اتاق عامل تعیین کننده‌ای است. از آنجا که اتاق‌ها در مدل کانتیننتال، تحت قوانین ملی هستند و فعالیت‌های اتاق در این مدل، تحت نظارت چند وزارتخانه به طور همزمان است، حقوق و تعهدات آنها در مقابل دولت و جامعه به طور واضح تعریف شده است. این امر موجب بالا رفتن میزان مسوولیت‌پذیری اتاق در قبال جامعه می‌شود. برای مثال، اتاق بازرگانی و صنعت کره، با تاسیس حداقل ۵ «اتاق بازرگانی و صنایع» به عنوان پیشگام و با موافقت حداقل ۱۰ «اتاق بازرگانی و صنایع» تشکیل می‌شود. مجوز این اتاق نیز، توسط وزیر بازرگانی، صنعت و انرژی این کشور ارائه می‌شود و اتاق‌های بازرگانی و صنایع منطقه‌ای، عضو ثابت اتاق بازرگانی و صنایع کره می‌شوند.

تامین مالی اتاق‌های کانتیننتال، یا از طریق حق عضویت یا اخذ مالیات از شرکت‌ها انجام می‌شود. در کره‌جنوبی، بخشی از مالیات پرداختی، مطابق با استانداردهای تعیین‌شده توسط فرمان ریاست جمهوری، باید به سود اتاق بازرگانی و صنعت اضافه شود. در مقایسه با درآمد حاصل از حق عضویت، درآمدهای حاصل از طریق ارائه خدمات اهمیت کمتری دارد. بسیاری از خدمات به صورت رایگان یا با هزینه پایین ارائه می‌شوند زیرا حق عضویت اجباری در حال حاضر پایه مالی قوی برای اتاق‌ها فراهم می کنند.

با وجود اینکه اتاق‌ها در هر دو کشور کره‌جنوبی و آلمان بر اساس مدل قاره‌ای فعالیت می کنند، شیوه مدیریت و عضویت در این اتاق به مدل آنگلوساکسون نزدیک‌تر است. گرچه دو ملیتی بودن ساختار اتاق، پیروی از مدل قاره‌ای در هر دو کشور و قرار گرفتن در مرزهای سرزمینی کره‌جنوبی، باعث می‌شود که قوانین عمومی دو کشور بر نحوه فعالیت اتاق بی‌تاثیر نباشد.

عضویت و مزایای آن

عضویت در اتاق بازرگانی ترکیه و کره‌جنوبی (TurkCham Korea) فرصت‌های ارزشمندی برای فعالان اقتصادی، سرمایه‌گذاران، مدیران شرکت‌ها، کارآفرینان و مشاوران تجاری فراهم می کند که به دنبال توسعه فعالیت‌های خود در یکی از پویاترین مسیرهای همکاری آسیایی هستند. این نهاد به‌عنوان یک بستر تخصصی و تسهیل گر روابط اقتصادی، امکان ایجاد ارتباطات تجاری موثر و پایدار میان دو کشور را فراهم کرده و عضویت در آن به معنی ورود به شبکه‌ای معتبر، متنوع و فعال در حوزه بازرگانی دوجانبه است.

اتاق مشترک ترکیه و کره انواع مختلفی از عضویت را برای پاسخ به نیازهای گروه‌های مختلف طراحی کرده است. عضویت شرکتی برای شرکت‌های بزرگ، چندملیتی و سازمان‌های باسابقه، مزایایی همچون حضور پررنگ در رویدادهای کلیدی، امکان معرفی گسترده برند در پلتفرم‌های رسمی اتاق، دسترسی مستقیم به منابع اطلاعاتی تخصصی و ارتباط مستمر با نهادهای کره‌ای و ترکیه‌ای را فراهم می‌آورد. این نوع عضویت می‌تواند به شرکت‌ها در ایجاد روابط استراتژیک، یافتن شرکای صنعتی و جذب سرمایه‌گذاران خارجی کمک شایانی کند.

شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) نیز می‌توانند از عضویت ویژه‌ای بهره‌مند شوند که با هزینه‌ای مقرون‌به‌صرفه، دسترسی به خدمات مشاوره، نشست‌های شبکه‌سازی، مشاوره‌های بازار و معرفی فرصت‌های صادراتی و وارداتی را ممکن می‌سازد. این نوع عضویت برای کسب و کارهایی که به دنبال حضور در بازارهای منطقه‌ای هستند، بسیار موثر است؛ به‌ویژه در صنایعی مانند فناوری، صنایع سبک، گردشگری، خدمات دانش‌بنیان و محصولات مصرفی که از ظرفیت‌های بازار کره و ترکیه بیشترین بهره را می‌برند.

برای اشخاص حقیقی، از جمله مشاوران، فریلنسرها، سرمایه‌گذاران فردی و مدیران کسب و کارهای نوپا، عضویت شخصی در نظر گرفته شده است. این دسته از اعضا می‌توانند در وبینارها، کارگاه‌های تخصصی و برنامه‌های منتورینگ اتاق شرکت کنند، با مدیران شرکت‌های کره‌ای و ترکیه‌ای ارتباط بگیرند و به منابع تحلیلی درباره فضای اقتصادی و قوانین هر دو کشور دسترسی داشته باشند.

از جمله مزایای مهم عضویت در TurkCham Korea می‌توان به دسترسی به بانک اطلاعاتی جامع شرکت‌ها، دعوت به مراسم رسمی با حضور مسوولان اقتصادی و دولتی، استفاده از خدمات بازاریابی مشترک، مشاوره‌های حقوقی و مالیاتی، اطلاع‌رسانی درباره فرصت‌های مناقصه‌های بین‌المللی و همچنین حمایت از اعضا برای مشارکت در پروژه‌های مشترک دولتی و خصوصی اشاره کرد.

اتاق همچنین امکان معرفی اعضا را در بولتن‌های خبری، شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های مرتبط فراهم می‌سازد که به دیده شدن برندها در هر دو بازار کمک می کند. علاوه بر آن، عضویت در این نهاد اعتبار قابل‌توجهی برای شرکت‌ها و افراد به همراه دارد، چرا که TurkCham Korea در تعامل نزدیک با سفارت‌ها، دفاتر تجاری، نهادهای دولتی، اتاق‌های بازرگانی کره‌ای و ترکیه‌ای و سایر ساختارهای رسمی فعالیت می کند و از جایگاهی رسمی و معتبر در تقویت روابط اقتصادی دوجانبه برخوردار است.

در نهایت، عضویت در اتاق بازرگانی ترکیه و کره‌جنوبی نه تنها ابزاری برای ورود به بازارهای بین‌المللی است، بلکه فرصتی برای شکل‌دهی به همکاری‌های پایدار، شناخت فرصت‌های نوآورانه و هم‌افزایی میان بازیگران اقتصادی دو کشور در مسیر توسعه تجارت، سرمایه‌گذاری و تبادل دانش و فناوری به شمار می‌رود.

زندگینامه رئیس اتاق

متین آتالان یکی از چهره‌های فعال در حوزه تجارت بین‌الملل و فناوری رسانه‌ای است که در حال حاضر به‌عنوان رئیس اتاق بازرگانی ترکیه در کره‌جنوبی (TurkCham Korea) فعالیت می کند. او متولد آلمان است و بخش مهمی از دوران حرفه‌ای خود را در این کشور گذرانده است. وی در سال ۲۰۱۲ به کره‌جنوبی مهاجرت کرد و از آن زمان تاکنون نقش مهمی در توسعه روابط تجاری میان ترکیه و کره‌جنوبی ایفا کرده است. آتالان پیش از ورود به بازار کره‌جنوبی، بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷ به‌عنوان مدیر فروش در شرکت گلوبال تک Globalteq Inc فعالیت داشت. سپس در سال ۲۰۰۷ به عنوان مدیرعامل شرکت فناوری CreNova Technology GmbH در آلمان منصوب شد و به توسعه محصولات مرتبط با فناوری‌های پخش دیجیتال پرداخت.

پس از انتقال به کره‌جنوبی، شرکت CreNova Systems را تاسیس کرد که تمرکز آن بر ارائه راهکارهای پیشرفته در حوزه تلویزیون‌های خصوصی (Pay TV) و فناوری‌های نوین رسانه‌ای بود. در کنار این فعالیت‌ها، آتالان از سال ۲۰۲۳ مسوولیت مدیرعاملی شرکت TiViCon را نیز بر عهده گرفته است؛ شرکتی که خدماتی در زمینه توسعه نرم‌افزارها و محصولات پیشرفته پخش محتوا ارائه می‌دهد.

با توجه به تجربیات گسترده او در صنعت فناوری و ارتباطات، متین آتالان توانسته است نقش موثری در تقویت ارتباطات تجاری میان ترکیه و کره‌جنوبی ایفا کند. انتخاب او به‌عنوان رئیس اتاق بازرگانی ترکیه در کره در دسامبر ۲۰۲۱، نشان‌دهنده جایگاه برجسته وی در میان جامعه تجاری و تخصصی این دو کشور است. تخصص وی در مدیریت کسب و کارهای فناورمحور، توسعه بازارهای بین‌المللی و نوآوری در صنعت رسانه، او را به یکی از رهبران مهم در این حوزه تبدیل کرده است.

ترسیم افق ایران و ازبکستان در تجارت

رئیس اتاق ایران در همایش تجاری ایران و ازبکستان به لزوم افزایش حجم مبادلات بین دو کشور تا یک میلیارد دلار اشاره کرد و خواستار لغو روادید از جانب ازبکستان برای تسهیل در رفت‌وآمدها شد.

رئیس اتاق ایران در همایش تجاری ایران و ازبکستان که همزمان با نشست‌های کمیسیون مشترک ایران و ازبکستان در کاخ سعدآباد برگزار شد بر پیگیری همکاری‌های بین دو کشور در حوزه حمل‌ونقل و در قالب یک کمیته مشترک از مقامات دو طرف تاکید کرد و خواستار لغو روادید از جانب ازبکستان برای تسهیل در رفت‌وآمدها شد.

صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق ایران برگزاری همایش تجاری ایران و ازبکستان را که مزین به حضور ارزشمند مقامات عالی و فعالان اقتصادی دو کشور است گامی دیگر برای تعمیق روابط دو کشور عنوان کرد و گفت: طی یک سال گذشته، همکاری‌های جدی، مسوولانه و نزدیک بین بخش‌های مختلف دولتی و خصوصی جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ازبکستان در جریان بوده است و فضای مناسب و دوره جدیدی از همکاری و تلاش برای ارتقای روابط دو کشور شکل گرفته است.

او به قرابت‌های فرهنگی و دوستی دو ملت و علاقه برای همکاری با یکدیگر اشاره کرد و افزود: به نظر می‌رسد، لازم است به‌منظور تسهیل رفت‌وآمدها و روابط تجاری و گردشگری بین دو کشور، موضوع لغو روادید از جانب کشور ازبکستان به‌زودی اجرایی شود. همچنین تسهیل در امور پروازها و قیمت‌ها نیز باید در دستورکار قرار گیرد.

رئیس اتاق ایران هدف اولیه برای ارتقای حجم تجارت بین ایران و ازبکستان را افزایش حجم مبادلات از حدود ۵۰۰ میلیون دلار به یک میلیارد دلار عنوان کرد و گفت: امیدواریم تا پایان سال جاری میلادی به این هدف‌گذاری دست یابیم.

او با بیان اینکه ظرفیت‌های بی‌شمار اقتصادی در هر دو کشور وجود دارد، تصریح کرد: انتظار داریم اشتیاقی که امروز برای همکاری بین فعالان اقتصادی ایران و ازبکستان مشاهده می‌شود، از سوی سیاستگذاران و مقامات دو کشور بسیار جدی گرفته شده و زیرساخت‌های آن مهیا شود.

حسن‌زاده یکی از مهم‌ترین محورهای همکاری ایران و ازبکستان را سرمایه‌گذاری مشترک بخش‌خصوصی در هر دو کشور دانست و افزود: از کارآفرینان و فعالان اقتصادی دو کشور دعوت می کنم با ایجاد کمیته‌های صنعتی، پتانسیل‌های موجود را شناسایی و در پروژه‌های تجاری دارای مزیت نسبی، سرمایه‌گذاری کنند. این گام، روابط اقتصادی پایدار و بلندمدتی را رقم خواهد زد. اتاق ایران در این رابطه اعلام آمادگی می کند.

او همچنین به مذاکرات خوبی که درباره توافق تجارت ترجیحی بین دو کشور طی چند ماه گذشته صورت گرفته است نیز اشاره کرد و گفت: امیدواریم به‌زودی این موافقت‌نامه اجرایی شود. برای دو کشور که عزم توسعه همکاری دارند، اعمال تعرفه‌های بالا و بعضا تبعیض‌آمیز در قیاس با سایر کشورها، جایگاهی ندارد و مطمئن هستم این مشکل در بسیاری از زمینه‌های فعالیت و همکاری‌ها به‌زودی برطرف خواهد شد.

رئیس اتاق ایران تدبیر برای تسهیل در تبادلات مالی و رفع محدودیت‌ها را نیز بسیار ضروری توصیف کرد و ادامه داد: لازم است با ارتباط مستمر و بهره‌گیری از توانمندی‌های بخش خصوصی دو کشور بتوانیم این موانع را نیز برطرف کنیم.

او با بیان اینکه ایران با وجود تحریم‌ها به پیشرفت‌های چشمگیری در زمینه‌های مختلف مانند تولید ماشین‌آلات، فرآوری محصولات، صنایع غذایی و تولید مصالح ساختمانی و تجهیزات در صنایع گوناگون دست یافته است، افزود: این دستاوردها، فرصت‌های طلایی برای بازارهای منطقه، از جمله ازبکستان، ایجاد می کند.

با توجه به اجرای پروژه‌های عظیم زیربنایی توسعه راه‌آهن، بزرگراه‌ها و سیستم‌های حمل‌ونقل در ازبکستان و ظرفیت بالای صدور خدمات فنی‌ومهندسی در ایران، گسترش همکاری در این حوزه مهم، نیازمند اهتمام ویژه از سوی دو طرف و تقویت مسیرهای حمل‌ونقل زمینی، ریلی و هوایی است.

حسن‌زاده تصریح کرد: ایران با برخورداری از کریدورهای شمال-جنوب و شرق-غرب، موقعیت استراتژیکی دارد. از این‌رو، از سرمایه‌گذاران ازبکستانی دعوت می کنیم تا در پروژه‌های کریدور بین‌المللی شمال-جنوب و طرح توسعه سواحل مکران مشارکت کنند. از طرف دیگر در حوزه همکاری‌های حمل‌ونقلی میان دو کشور نیز اتفاقات خوبی رخ داده و لازم است برای تقویت و توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک، گام‌های جدی برداشته شود. در این عرصه نیازمند همکاری‌های دولتی و حضور بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری در پروژه‌ها هستیم. لازم است این امر توسط کمیته‌ای مشترک از سوی مقامات دو کشور پیگیری شود.

او اعزام و پذیرش هیات‌های مختلف تجاری و نمایشگاهی پرشمار از سوی دو کشور را موضوعی مهم توصیف کرد و گفت: امیدواریم با این نشست‌ها و تبادل هیات‌های تجاری، مشارکت در نمایشگاه‌ها و برگزاری سمینارهای مشترک، زمینه را برای افزایش حجم مبادلات تجاری و آشنایی بیشتر با ظرفیت‌های دو کشور فراهم آوریم چراکه ازبکستان، شریک تجاری مهمی برای ایران است. با امید به گسترش هرچه بیشتر روابط در زمینه‌های تجارت، صنعت و سرمایه‌گذاری مشترک و با تاکید بر ایجاد روابط بلندمدت اقتصادی، امیدواریم این همایش به دستاوردهای مطلوب دست یابد.

در نشست با دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مطرح شد

تشکیل کارگروه مشترک ملی و منطقه‌ای

در نشست مشترک اعضای هیات‌رئیسه اتاق ایران و جمعی از روسای اتاق‌های سراسر کشور، کمیسیون‌های تخصصی و تشکل‌ها با دبیرشورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و جمعی از مدیران عامل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی درباره لزوم افزایش سطح همکاری‌ها و ایجاد کارگروه مشترک در سطح ملی و منطقه‌ای صحبت و توافق شد.

در ابتدای این نشست صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق ایران به فلسفه وجودی مناطق آزاد که برای توسعه و تشویق سرمایه‌گذاری و صادرات ایجاد شدند، اشاره و تصریح کرد: چندین سال است محدودیت‌های ناشی از تحریم روی میزان سرمایه‌گذاری‌ها اثر منفی داشته است؛ اما با وجود این اقدامات خوبی در مناطق آزاد انجام شده هرچند ظرفیت‌ها بیش از این است و باید از آنها به نفع اقتصاد کشور استفاده کنیم. او برای همکاری بین مناطق آزاد و اتاق ایران با تمام ارکان و ظرفیت‌هایی که در اختیار دارد اعلام آمادگی کرد و پیشنهاد داد: کارگروه مشترک ملی و منطقه‌ای را در دستورکار قرار دهیم و همچنین مشخصات طرح‌های پیشران پیشنهادی را از مناطق آزاد دریافت و در مرکز پژوهش‌های اتاق ایران مورد بررسی قرار دهیم. این طرح‌ها می‌تواند در حوزه‌های مختلف باشد و زمینه توسعه سرمایه‌گذاری را تسهیل کند. رضا مسرور، دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با بیان این مطلب که کاهش سطح روابط منجر به افزایش ابهامات می‌شود از ضرورت تقویت سطح ارتباطات به صورت سیستمی و برگزاری جلسات در مناطق آزاد مختلف صحبت کرد و گفت: اگر این نشست‌ها به صورت دوره‌ای در مناطق آزاد مختلف برگزار شود، امکان آشنایی با ظرفیت‌های این مناطق مهیا می‌شود.

او نگاهی به تغییرات در دنیا و رویکرد کشورها برای رشد اقتصادی داشت و گفت: تغییر در تعرفه‌ها حساب شده و با فکر انجام می‌شود. توجه به صنعت جزو پارادایم امروز است و کشورها برای کاهش تراز تجاری خود برنامه دارند. اتاق ایران باید به عنوان اتاق فکر عمل کرده و موضوعات اقتصادی و رویکردهای جهانی را تحلیل کند.

مسرور در ادامه به مناطق آزاد و ظرفیت‌هایی که در این حوزه نهفته است اشاره و تصریح کرد: دولت چهاردهم سعی کرده سطح دخالت‌ها را در مناطق آزاد کاهش دهد و برای این موضوع سازوکاری تعریف کرده است. از طرفی به دنبال آن هستیم که در ارتباط با مجلس، روند قانون‌گذاری برای مناطق آزاد را اصلاح کرده و بازنگری کنیم، چراکه مقرراتی وجود دارد که با قانون مناطق آزاد در تضاد هستند. در بخش بعدی این نشست، گزارشی که به همت معاونت کمیسیون‌ها، مجامع و شوراها تهیه شده بود، توسط علی چاغروند معاون کمیسیون‌های اتاق ایران ارائه شد.

این گزارش با نگاهی به فلسفه وجودی مناطق آزاد، تجربیات و رویکردهایی که در کشورهای مختلف مورد توجه قرار گرفته است، تهیه شده و سعی کرده روند تکامل این مناطق و آنچه در اهداف مناطق آزاد تعریف می‌شود را بررسی کند. بیان چالش‌ها و نارسایی‌های ساختاری مناطق آزاد از جمله انحراف از اهداف اصلی، فقدان چشم‌انداز ملی و سیاستگذاری‌های نادرست، نارسایی‌های مالی و مشوق‌ها و موانع زیرساختی در این گزارش مورد تاکید قرار گرفت و در نهایت بازنگری در قوانین اداره مناطق آزاد، قانون مالیات‌های مستقیم، قانون مناطق ویژه و قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز به عنوان پیشنهاد مطرح شد.

انتظارات و انتقادات بخش خصوصی چه بود؟

سادینا آبایی، رئیس کمیسیون فاوای اتاق ایران از بازتعریف ماموریت‌های مناطق آزاد و اجرای پایلوت یک طرح در حوزه فناوری‌های نو در یکی از مناطق آزاد دارای ظرفیت، صحبت کرد و گفت: تحول دیجیتال باید از مناطق آزاد شروع شود تا از چرخه اقتصاد جهانی خارج نشویم. درعین حال باید از مناطق آزاد بر اساس ظرفیت‌هایی که دارند برای صادرات فناوری‌های نو بهره ببریم، هوشمندسازی مناطق آزاد برای چرخش آزاد اطلاعات را کلید بزنیم و تصمیمات بهتری برای حکمرانی بهتر اتخاذ کنیم. او همچنین تاکید کرد: کارگروه مشترکی را برای اجرای اهداف تعریف‌شده بین اتاق ایران و مناطق آزاد ایجاد کنیم. سیدمصطفی موسوی، رئیس اتاق خرمشهر نیز به سال‌هایی که مناطق آزاد شکل گرفتند اشاره کرد و رقابت آسیب‌زایی را که بین مناطق آزد و برخی نهادهای تصمیم‌ساز به‌وجود آمده است، مورد انتقاد قرار داد.

او سازگاری بین مناطق آزاد و اتاق‌های استانی را در صدور کارت بازرگانی ضروری دانست و در عین حال گفت: گسترش بازرگانی خارجی از اهداف اتاق‌ها و مناطق آزاد است و باید در کنار هم تحقق این هدف را ممکن کنیم. این فعال اقتصادی دوری از موازی کاری در روند آموزش امور بازرگانی را خواستار شد و عضویت نمایندگان اتاق‌ها در هیات‌مدیره مناطق آزاد به عنوان عضو غیرموظف را پیشنهاد داد. موسوی دو حاکمیتی بر گمرک را نیز به‌عنوان یک چالش مطرح و درخواست کرد: سامانه‌های این مناطق باید سامان‌دهی شوند و مکرر قطع نشوند. همچنین ضرورت دارد وضعیت خودروهای وارداتی را در مناطق آزاد سامان‌دهی کنیم.

احد عظیم‌زاده، رئیس کمیسیون گردشگری اتاق ایران از برخوردهای نامناسب با گردشگران انتقاد کرد و گفت: باید در این حوزه پروتکل مشخصی تنظیم کنیم تا گردشگران با خاطرات خوش، کشور را ترک کنند. عضو هیات نمایندگان اتاق ایران بر لزوم افزایش درآمدهای ارزی کشور از حوزه گردشگری سخن گفت و افزود: زیرساخت‌های گردشگری باید تهیه شوند. فرودگاه، هتل، سیستم حمل‌ونقل و ... آماده نیست تا بتوانیم در صورت توافق نیاز گردشگران را پاسخ دهیم.

خورشید گزدرازی، رئیس اتاق بوشهر نیز از قدمت و سابقه دیرینه این استان در حوزه تجارت با کشورهای مختلف صحبت کرد و گفت: حدود ۴ سال از معرفی منطقه آزاد بوشهر می گذرد و هنوز زیرساخت مناسب برای جذب سرمایه‌گذار دیده نشده است. این مورد باید در دستورکار قرار گیرد و بلاتکلیفی از بین برود تا از ظرفیت منطقه آزاد بهره ببریم. او نیز پیشنهاد داد تا از اعضای اتاق‌ها در هیات‌مدیره مناطق آزاد استفاده شود. این فعال اقتصادی همچنین ثبات قوانین در مناطق آزاد را ضروری دانست تا بر اساس آن سرمایه‌گذاران تشویق به حضور در این مناطق شوند. گزدرازی درخواست کرد: لایروبی بندر بوشهر در دستورکار قرار بگیرد.